

Bu proje Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi tarafından finanse edilmektedir.
This Project is funded by the European Union and the Council of Europe.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

CEZA ADALET SİSTEMİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ VE AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ İHLALLERİNİN ÖNLENMESİ İÇİN YARGI MENSUPLARININ KAPASİTESİNİN ARTIRILMASI ORTAK PROJESİ
STRENGTHENING THE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM AND THE CAPACITY OF JUSTICE PROFESSIONALS ON PREVENTION OF THE EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS VIOLATIONS IN TURKEY

Çevrimiçi Duruşmalar: Rusya Deneyimi

Yuvarlak Masa Toplantısı, 14 Aralık 2020

Maria Filatova

I. Bölüm, Çevrimiçi duruşmalar: genel bağlam

- Covid-19 öncesi duruşmalar:
 - *Videokonferans kullanımı:* çevrimdışı duruşmalara uzaktan katılım için (tarafklar, tanıklar, bilirkişiler); davaların yalnızca %0.5'inde;
 - *Genel mahkemeler (hukuk mahkemesi, ceza mahkemesi, idari duruşmalar) ile ticaret mahkemeleri arasındaki fark*
 - *Ticari mahkemelerde e-adalet sistemi (e-dosyalama belgeleri; elektronik dava dosyaları; arbitr.ru web sitesinde adli muamelelerin yayınlanması)*
 - *genel mahkemelerde ve Rusya Anayasa Mahkemesi'nde (isteğe bağlı) elektronik dava açma (suçla ilgili olmayan davalar)*
- *karantina öncesinde bütünüyle sanal olan işlemler yoktu*

I. Bölüm, Çevrimiçi duruşmalar: genel bağlam

- *Karantina 2020*: Mahkemeler çalışmayı tamamen durdurmadı; davalar 3 gruba ayrılmıştır:
 - *Acil davalar* (tutukluluk duruşmaları, ceza kovuşturmasında diğer acil konular, bazı kabahat davaları, reşit olmayanların korunması)-standart tedbirlerle yapılan çevrimdışı duruşmalar; mümkün olduğu durumlarda videokonferans yönteminin kullanılması (genel mahkemelerde çevrimiçi duruşmalar için altyapı mevcut değildir)
 - *Acil olmayan davalar*: duruşmalar durdurulmuş veya ertelenmiştir
 - *Hakimin takdir yetkisi*: «acil» olarak nitelendirilmeyen davalarla ilgilenmek için
- *Çevrimiçi duruşmaların gelişmesinde* karantina tetikleyici olmuştur

I. Bölüm, Çevrimiçi duruşmalar: genel bağlam

- *Covid-19 sonrası gerçeklik*: sanal gerçekliğe yakın ve giderek gelişen deneyimler
- *Ticari mahkemeler: «Karma» duruşmalar*: tarafların/avukatların çevrimiçi katılımıyla mahkemede duruşmanın çevrimdışı olarak yürütülmesi
- *Aralık 2020*: 113 ticari mahkemenin 98'i çevrimiçi duruşma sistemine bağlanmış durumda
- 2021'den itibaren - «Çevrimiçi Adalet» (adalet sisteminin mega projesi); kullanımda olan çevrimiçi teknolojilerin genişletilmesi

Ceza Yargılamaları

I. Bölüm, Tanıkların ve mağdurların çevrimiçi katılımı

- Videokonferans: 20 yıldır kullanımda, ANCAK: davaların %0.5'inde
- *Tanıklar ve mağdurları sorgulama zorlukları (aşırı uzunluktaki ceza soruşturması)*
- *Çare olarak çevrimiçi soruşturma*
- *Henüz uygulamada değil; çevrimiçi sorgulamaya ilişkin bir yasa taslağı sunuldu (2 araştırmacı / mahkeme arasında çevrimiçi bağlantı)*
- Tanıklar: *erken görünmeleri nasıl önlenabilir?*

• Usuli Güvenceler: Delil İnceleme

- *Tanık sorgulama: Tanımlama* (başka bir mahkemedeki videokonferans noktası aracılığıyla – Tanımlama mümkün; eğer tamamen çevrimiçiye – henüz bir çözüm yok; bir öneri olarak, biyometrik kimlik doğrulama (yüz & ses))
- *Belgelerin incelenmesi*: belgelerin duruşmadan önce sisteme yüklenmesi; ideal olarak – mahkemenin ve tarafların/avukatların ortak erişimi olmalı; şu an için – yalnızca ekran paylaşma imkanı bulunmakta
- *Ceza yargılaması*: delil sunulmasıyla ilgili zorluklar
- Gerekli görülmesi halinde belgelerin orijinaleri veya ibraz edilen nüshalarının incelenmesi nasıl gerçekleşir? – *henüz bir çözüm yok*
- Not: normalde davanın esasına ilişkin duruşmadan önce deliller açıklanmalıdır; ağır yaptırımlar yok- tarafların uyumsuzluğu

• Çevrimiçi duruşmada avukat ile iletişim

- *Ceza yargılaması* (tutuklama duruşmaları vs.): genellikle ilgili sanığın kişisel katılımına ihtiyaç duyulmakta; gözaltı merkezi / bir başka mahkemeden videokonferans yolu ile duruşmaya katılım mümkün
- *St- Petersburg*: gözaltı merkezlerine çevrimiçi sanık-avukat iletişimi deneyi (Aralık 2020)
- *Hukuk davaları / Ticari davalar*: avukat tek başına katılım sağlayabilir ancak müvekkili ile iletişim halinde olmalıdır
- Acil durumda ara verme talebi

• Teknik Hususlar

- *Özel çevrimiçi platform kullanımı* = daha düşük riskler;
- Duruşma öncesinde *kontrol listesi*;
- Ideal olarak - *duruşma öncesinde farazi duruşma yapılması* (Rus mahkemelerinde kullanılmamakla birlikte özellikle ICC (MTO Tahkim Divanı) tarafından çevrimiçi tahkim davaları için önerilmektedir)
- Eğer sorun devam ediyorsa – duruşmanın ertelenmesi

Yasal Dzenleme

- Yargıtay Kararı karantina başladıktan sonra çıkmıştır (29 Mart 2020)
- Ekim 2020: *Çevrimiçi Duruşmalar Yasa Tasarısı* Hükümet tarafından sunuldu.
- Yalnızca teknik hususlar değil ayrıca usuli güvenceler üzerine (diğer tarafların delilleri nasıl görülür, mahkeme ile etkileşim, delil inceleme, duruşmanın ertelenmesi, vs.)

II. Bölüm, Duruşmaların kamusal niteliği ve kamunun ve kitlesele medyanın duruşmalara erişimi

- *Mahkeme celselerine kısıtlı erişim (sadece taraflar ve avukatlar)*
- Kamuoyu nezdinde bilinen davaların *çevrimiçi yayınlanması* mümkün
- ANCAK: video kaydı ve çevrimiçi yayın *hakimin takdir yetkisine* dayanır.

Rus aktör Efremov'un temyiz duruşması

